

Eind jaren zestig van de vorige eeuw was een roerige periode van oproer en (studenten)protest. In hoofdstuk ‘Bestendig Komitee voor Waakzaamheid tegen Censuur’ van *Dubbellevens* is de **herrie rond de anti-censuur-acties** uitvoerig beschreven.

Eerste ‘Anti-Censuur Protest Read-In’ te Antwerpen

Nadat al eerder tijdschriften, manuscripten en prenten door de overheid in beslag waren genomen, veroorzaakte het ludieke artikel ‘De penisgroet’ van Herman J. Claeys in het gestencilde tijdschrift *daele* in België een enorme rel. In het artikel stelde Claeys voor om de burgerlijke handdruk te vervangen door elkaar op een of andere manier in het kruis te grijpen. De hele oplage van *daele* werd door de BOB in beslag genomen.¹ Deze actie werd door auteurs gezien als de zoveelste aanslag op de vrijheid van meningsuiting, de persvrijheid en de persoonlijke vrijheid van de kunstenaar. Als reactie werd een petitie gestart, waarbij de opstellers opriepen tot verzet tegen – wat zij zagen als – de ontwikkeling van België in de richting van een politiestaat. Het manifest, ondertekend door een groot aantal schrijvers en andere bekende figuren – waaronder Ward Ruyslinck – werd gezonden aan de rechterlijke macht en aan de politiek verantwoordelijke ministers. Daarnaast werd er een groots opgezette ‘Anti-Censuur Protest Read-In’ gepland op vrijdag 15 maart 1968 in de zaal Majestic aan de Carnotstraat te Antwerpen. Voor een groot publiek gaven 29 schrijvers hun mening over het optreden van de overheid tegen kunstuitingen. Er werd aangegeven dat de wetten voor menings- en kunstuitingen waren verouderd, en dat de wetshandhavers moesten worden opgevoed in het nieuwe klimaat van de kunst.

Ruyslincks betoog had een enigszins andere strekking. Hij was tegen overheidsbemoeiing en overheidsingrijpen bij kunstuitingen, maar zei ook dat de censuur van de katholieke kerk – door boeken op de index te plaatsen – positief heeft bijgedragen aan een bredere verspreiding van belangrijke boeken.

Ward betoogde verder dat censuur om reden van pornografische aard – zoals bij Claeys’ penisgroet in *daele* – minder gevaarlijk is dan de censuur op berichtgeving. Door gedeeltelijke voorlichting en door weglating van essentiële gegevens worden mensen in hun denken beïnvloed en geïndoctrineerd. Hierbij noemde hij een aantal actuele eenzijdige berichtgevingen. Een voorbeeld over de eenzijdige berichtgeving op deze site is zijn ingezonden brief over de berichtgeving van de coup van Pinochet in Chili ‘[De feestvreugde van Gazet van Antwerpen](#)’. Hij vond dat deze censuur van krantenberichten meer aandacht verdiende.

De eerste Anti-Censuur Protest Read-In was goed verlopen. Aan het eind droeg Claus zijn gedicht ‘Aan de gecensureerden’ voor:

Waarom, kermt gij, nemen norske lieden
onze papieren over liefde mee?
Waarom het lied van onze lieden verbieden?
Ons gevrij is toch vrij als de zee!
Omdat wij aan Vlaanderen willen vertellen
over onze gekwelde roede tegen haar gezwollen lellen
neemt men onze correspondentie mee
tot in de ingewanden van de BeeOBee.

¹ BOB – Bewakings- en opsporingsbrigade, toen onderdeel van de Belgische rijkswacht.

Vervolgens werden enkele ludieke sketches opgevoerd en werd de Anti-Censuur Protest Read-In besloten met protestliederen van de volkszanger Wannes Van de Velde.

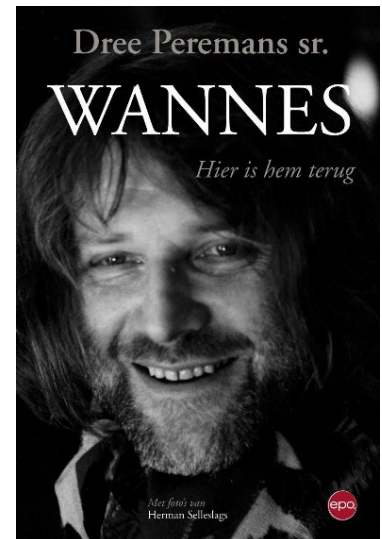
Deze volkszanger was in die tijd zeer geliefd. Louis Paul Boon zei over hem: ‘Wannes behoort tot de familie van Charles De Costers *Tijl Uilenspiegel* en de as van Claes klopt op zijn borst.’² Nog steeds wat bleek van woede wordend, zingt hij ook over de inquisitie. Hij is de laatste geus, een zoon der graven Egmont en Hoorn.’

Na de ludieke afsluiting van de ‘Read In’ werd door enkele van de deelnemende auteurs, waaronder Fernand Auwera het ‘Bestendig Komitee voor Waakzaamheid tegen Censuur’ opgericht, waarvan Jan Vanriet secretaris werd.³ Besloten werd dat de actie tegen censuur op 20 mei 1968 in het Paleis voor Schone Kunsten te Brussel een vervolg zou krijgen met een tweede ‘Anti-Censuur Protest Read In’. Hiervoor zegde ook Ruyslinck aan Fernand Auwera, zijn schrijvende collega bij de Stad Antwerpen, zijn medewerking toe.

Tweede ‘Anti-Censuur Protest Read-In’ te Brussel

Hugo Claus had het middeleeuwse mirakelspel *Mariken van Nieumeghen* geactualiseerd in het toneelstuk *Masscheroen*. Bij de opvoering op 30 december 1967 in Knokke liet hij drie naakte mannen de Heilige Drievuldigheid verbeelden, die in het stuk Marieke ter verantwoording riepen voor haar leven met de duivel. Bij de voorstelling in Knokke was er niemand die zich gekwetst of beledigd voelde. Maar nadat in de sensatiepers artikelen verschenen over een seksschandaal in Knokke met foto’s van naakten, waarop zwarte vlakjes de erotische delen bedekten, werd een gerechtelijk onderzoek geopend waarbij een bij de voorstelling aanwezige politiemann in functie als getuige optrad. Eind april werd besloten dat de auteur van *Masscheroen* vervolgd moest worden wegens openbare zedenschennis. Begin mei werd Claus gedagvaard om zich op 22 mei bij de Correctionele Rechtbank in een rechtszitting achter gesloten deuren te verantwoorden voor de opvoering van zijn toneelstuk. Dit proces werd gezien als de volgende grove inbreuk op de persoonlijke vrijheid van de kunstenaar en werd een hot item voor de tweede ‘Anti-Censuur Protest Read In’ op 20 mei 1968 in het Paleis voor Schone Kunsten te Brussel.

Nadat de journalist Willem M. Roggeman berichten had opgevangen over het proces tegen Hugo Claus voor zijn ‘zedenkwetende voorstelling’ van *Masscheroen* in Knokke, begreep hij dat dit ook de nodige stof bij de deelnemers aan de anti-censuur protesten zou doen opwaaien. Hij besloot hierover de meningen te peilen en belde met verschillende auteurs. Vervolgens

² In De Costers *Tijl Uilenspiegel* komt Claes komt als ketter op de brandstapel terecht. *Uilenspiegel* neemt zich voor de dood van zijn vader te wreken. Een terugkerend zinnetje is dan ‘De as van Claes bonst op mijn borst.’

³ De beeldend kunstenaar Jan Vanriet is ook dichter en schrijver. Tot de boegbeelden van de manifestaties van dit comité behoorden onder meer Louis-Paul Boon, Hugo Claus, Paul De Wispelaere, Marnix Gijsen, Karel Jonckheerre, Ivo Michiels, Hugues C. Pernath en de Nederlandse auteurs Remco Campert en Bert Schierbeek.

schreef hij in zijn artikel:⁴

Van verscheidene zijden rijst het protest tegen dit proces, ook omdat het met gesloten deuren voor de boetstraffelijke rechtbank te Brugge zou gevoerd worden.⁵

Wat denken de Vlaamse letterkundigen daarover? Uit een onderzoek blijkt, dat de meningen verdeeld zijn, doch de meeste zijn tegen het proces. Vrijwel algemeen wordt geprotesteerd tegen het feit, dat Hugo Claus als een gemene zedenschenners wordt behandeld en dat zijn proces met gesloten deuren zou gevoerd worden. Op maandag 20 mei wordt een protestavond ingericht, waaraan meer dan 40 schrijvers en verscheidene professoren zullen deelnemen.

Ondertussen delen wij onze lezers ter wille van een onbevangen berichtgeving de overwegingen mede, die een aantal letterkundigen ons telefonisch of schriftelijk overmaakten, samen met de beschouwingen, die Hugo Claus zelf aan 'de zaak' wijdt.

Op de vraag van Roggeman had Ruyslinck geantwoord dat hij vooral wilde protesteren tegen de misleidende en gekleurde berichtgeving in de nieuwsmedia over wereldproblemen. De 'gecensureerde' berichtgeving irriteerde hem uitermate. Wanneer er artikelen in de krant verschenen over Vietnam was er sprake van 'Amerikaanse troepen' en 'Vietcong bendes'. In het nieuws werden de Amerikaanse kruisraketten 'defensieve' wapens genoemd en de raketten van het Oostblok werden als 'offensief' bestempeld. Daarbij vergeleken vond hij het proces – met de aanklacht 'in het openbaar de zeden te hebben geschonden door handelingen die de eerbaarheid kwetsen' (drie mannen die naakt de Goddelijke Drievuldigheid voorstelden) – van ondergeschikt belang. Het ingrijpen achteraf in de 'gevallen Daele en Claus', de bevoogding van de overheid, was ontoelaatbaar, maar heel wat minder ingrijpend dan het vooraf inkleuren van berichtgeving door de nationale pers. Ruyslinck wilde dat het protest zich meer tegen dit soort misleidende berichten zou richten.

Tijdens het gesprek met Roggeman begreep Ruyslinck dat hij voor *zijn* protest geen gehoor zou vinden als de Protest Read-In zich zou richten op het strafproces tegen Claus. Hij had zich die dag uitermate gestoord aan een badinerend bericht in de *Gazet van Antwerpen* naar aanleiding van een actie op het Conscienceplein

waar een paar films werden vertoond over tot-op-de-draad versleten problemen: de 'Honger in de wereld' en de 'Oorlog in Vietnam'.

Deze *tot-op-de-draad-versleten problemen* vond hij essentiëler dan het naaktlopen op een podium en besloot na het telefonisch interview van Willem Roggeman niet mee te doen aan de tweede 'Protest Read-In'.

In een open brief aan Fernand Auwera, lid van het Bestendig Komitee van Waakzaamheid tegen de Censuur en in afschrift aan Antwerpse dagbladen maakte hij zijn besluit bekend. In de *Gazet van Antwerpen* werd zijn brief op 15 mei 1968 geplaatst onder de kop:

⁴ Willem M. Roggeman, 'Proces met gesloten deuren omwille van Masscheroen. Is Hugo Claus een zedenbederver?' In: *Het Laatste Nieuws*, 16 mei 1968.

⁵ De 'correctionele rechtbank' werd in het spraakgebruik de 'boetstraffelijke rechtbank' genoemd. Claus werd verdacht op 30 december 1967 te Knokke 'in het openbaar de zeden te hebben geschonden door handelingen die de eerbaarheid kwetsen.'

Ward Ruyslinck werkt niet mee aan anti-censuuravond te Brussel.

«Hele anti-censuuractie op zijspoor ... »

Hoewel ik mij aanvankelijk gaarne bereid heb verklaard tot deelneming aan de anti-censuuravond te Brussel op 20 mei e.k., hebben sindsdien een aantal nieuwe gezichtspunten voorgedaan die mij van verdere medewerking doen afzien.

Eerst en vooral vind ik het ongehoord dat, tegen de oorspronkelijke afspraak in, van de deelnemers 200 fr. bijdrage in de kosten wordt geëist. Daar zit een luchtje aan, als u begrijpt wat ik bedoel. De verdediging van onze elementaire vrijheden hoeft geen winstgevende zaak te worden. Toevallig weet ik dat, mede dankzij de entreegelden, aan de eerste anti-censuuravond te Antwerpen [20 fr.] nog wel iets werd overgehouden. Principieel lijkt me dit allemaal hopeloos verkeerd. Als je 't goed bekijkt, wordt van elk van ons 200 fr. verwacht om ons standpunt te komen verdedigen – of liever: om het standpunt van Claus, Daele e.a. te komen verdedigen.

Maar die zozegde bijdrage in de kosten is niet eens van doorslaggevende betekenis. Belangrijker is dat de hele anticensuur-actie naar mijn, gevoel op een zijspoor is geraakt. Ik heb zijdelings vernomen, dat de avond te Brussel in het teken zou worden gesteld van het 'proces met gesloten deuren' tegen Claus, zoals de avond te Antwerpen min of meer in het teken stond van 'het geval Daele'. Nu kan ik alleen mijn verbazing erover uitdrukken, dat niemand onder ons zou inzien hoe weinig essentieel dergelijke incidenten zijn in de strijd tegen de autoritaire maatregelen van de gevestigde orde. In Griekenland, Spanje [met de dictators kolonel Papadopoulos en Franco] en andere totalitaire regimes hebben de progressisten wel wat anders aan het hoofd dan het organiseren van protestacties tegen verboden naaktexhibitie. Inderdaad: wat heeft de exhibitie van een stel naakte venten met de verdediging van onze creatieve en geestelijke vrijheid te maken? Het lijkt me onwaarschijnlijk dat onze kinderen, in de vrije samenleving van morgen, zoveel gelukkiger zullen zijn omdat wij voor hen het recht hebben veroverd zich naakt op een podium te vertonen. Bovendien – in dat opzicht deel ik volkomen het standpunt van prof. Kruithof – is de erotiek als exploitatiefactor in literatuur, film en toneel (ook in een mystieke vermomming) typisch bourgeois en westers-kapitalistisch.

Er bestaan veel ernstiger gevaren – ik heb er op de anti-censuuravond te Antwerpen en in mijn roman *Het reservaat* duidelijk op gewezen – die de vorming van een vrije maatschappij beletten en waartegen noch door Claus noch door de meeste anderen gebulkt wordt. Waarschijnlijk omdat ze niet zoveel publicitaire waarde hebben. Ik vind het daarenboven verdacht dat al degenen, die zich nu zo druk maken over het proces met gesloten deuren tegen Claus, zich nooit hebben laten horen tijdens een van de vele duizenden processen met gesloten deuren in de gerechtelijke geschiedenis van België waarbij arme, ziekelijke stumperds werden geofferd aan de God Taboe. Claus is geen arme stumperd; hij wist zeer goed wat hij deed te Knokke. Misselijk is het alleszins dat zovelen zich plots, ten gerieve van Claus, distantiëren van 'zedemisdadigers van het laagste allooi' (zoals het in een rondschrijven van KREA heet), die uiteindelijk de wérkelijke slachtoffers zijn van een schijnheilige, door vooroordelen geregeerde

samenleving. Dat verdient onze verontwaardiging, niet de maatregelen die de ‘creatieve’ Spielereien van Claus uitlokken.

Als Claus en zijn akolieten de moed van hun overtuiging zouden hebben, zouden ze op 20 mei in het Paleis voor Schone Kunsten naakt op het podium moeten verschijnen. En dat zie ik vooreerst nog niet gebeuren.

Mocht iemand behoefte hebben aan een verklaring voor mijn afwezigheid in Brussel, dan heb ik hiermee wel een voldoende verklaring gegeven. Ik heb er overigens geen bezwaar tegen, dat deze brief zou worden voorgelezen – indien ik er tenminste niet voor moet betalen.’⁶

Fernand Auwera, lid van het comité van ‘Waakzamen’, was woedend op zijn ambtelijke collega en schreef furieus een antwoord op Ruyslincks brief en stuurde het naar de krant, waarbij hij beroep deed op zijn ‘recht van antwoord’. In de *Gazet van Antwerpen* werd op 16 mei het standpunt van Auwera weergegeven. De brief van Auwera werd niet geplaatst want, zo motiveerde de redactie haar besluit, ‘wanneer men zich beledigd acht, antwoordt men niet in beledigingen’.⁷

In een telefoongesprek met Jan Vanriet over de organisatie van de ‘Tweede Protest Read-In’ las Fernand de brief van Ruyslinck voor. Vanriet vond het bijzonder jammer als Ward Ruyslinck niet zou meedoen en vroeg hem om Ruyslinck ervan te overtuigen dat de avond in de eerste plaats een protest tegen censuur en geen pro-Claus-manifestatie was. Als ze niet solidair bleven zou de hele actie onafwendbaar uiteenvallen in ‘typisch Vlaamse ruzies en klikjesvormerij’. De brief die Auwera daarop rechtstreeks naar Ruyslinck schreef, was dan ook geheel anders van toon dan zijn brief naar de redactie van de *Gazet van Antwerpen*.

[...] Mogelijk waren die blote meneren slechts een publicitaire stunt van lepe Claus. Ook ik betreur het dat ons protest (willens nillens) drie schonkige heren extra zal belichten. Zoals ik tijdens de eerste avond zei: ‘dat het hier nog niet tot ophefmakende, ernstige censuur-schandalen is gekomen ligt niet aan de brede kijk van onze zedenmeesters, maar aan onze eigen braafheid’. Als we de aktie kunnen doorzetten – maar dan moeten we solidair blijven – werken we misschien ergens iets los, kunnen we beslist helpen onze verpestende Vlaamse onverschilligheid te doorbreken, en zullen we beter gewapend zijn om iets te ondernemen als de censuur dan tegen die wakker geschrokken niet-bloze vent zal reageren.

Ruyslinck liet zich overreden, koos voor collegialiteit en verscheen wél op de tweede ‘Anti-Censuur Protest Read-In’. Dat wist echter Johan de Roey nog niet toen hij in het

⁶ Commentaar FdV: Door in het begin van zijn brief het financiële aspect aan te halen en het aan het slot nog eens satirisch te benoemen, gaf hij van zichzelf het beeld van materialist. Bovendien leidde het af van waar het hem werkelijk omging: de schokkende en gekleurde berichtgeving van de toestanden in de wereld.

Het ontlokte bij Hugues C. Pernath de uitspraak: ‘Zij denken dat wij als organizers (sic) van de tweede anti-censuuravond nu in een Rolls rijden. Ruyslinck moet iets tegen Claus hebben. Anders kan ik zijn reactie niet verklaren.’ (In: *De Standaard*, 20 mei 1968)

⁷ NN, ‘Herrie rond de anti-censuur. Kwade Auwera dient Ruyslinck van Antwoord’. In: *Gazet van Antwerpen*, 16 mei 1968.

weekend zijn voorbeschouwing over de Anti-censuur Protest Read-In voor *De Standaard* schreef.⁸

Na zijn inleiding over de aanleiding en achtergronden van het anti-censuur protest vroeg hij ‘te midden van de literaire burenruzies een minuut stilte voor de literatuur...’.

Hij gaf aan dat er in het geval van Claus geen censuur is bedreven. Er is door de overheid geen enkele passage uit zijn werk geschrapt. De vraag is echter of het optreden van de naakte mannen als de Goddelijke Drie-eenheid blasfemisch was, of dat sprake was van een zedendelict. In zijn artikel schreef hij:

‘Ruyslinck is het niet eens met de tweede Protest Read-In. Zijn uitvoerige verklaring heeft nogal wat luizen over de levers laten lopen.⁹ Samen met hem verzetten zich Van Itterbeek en Vandeloo. Vandeloo werd op de vorige anti-censuuravond gecensureerd: een voordraagster weigerde zijn brief te lezen omdat er te veel vieze woorden in voorkwamen... Ruyslinck werd toen niet gecensureerd; hij was er en kreeg een open doekje, maar nu blijft hij in Pulle. Waarom?’

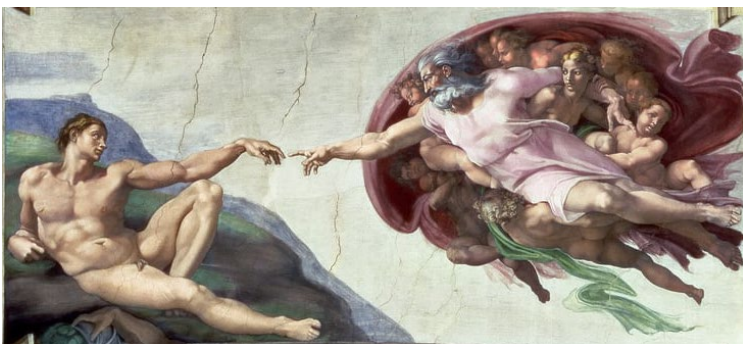
Als antwoord op deze vraag werd Ruyslincks hele open brief van 13 mei geplaatst (zie pag.4), gevolgd door een reactie van Claus die niet inging op de werkelijke bezwaren van Ruyslinck, maar stelde:

De gevolgen van de gebeurtenissen in Knokke vind ik logisch. Logisch dan echter in het licht van een gemeenschap die fout is. Logisch volgens de logica van een onlogische maatschappij.

Wat betreft de drie heren, Ruyslinck, Van Itterbeek en Vandeloo, die niet akkoord gaan met de anti-censuuravond omwille van mij en mijn proces, vind ik dat er een grote verwarring in de termen in hun teksten opduikt. Zij weten niet waarover het gaat. Zij menen dat het optreden van drie naakte mannen in een toneelstuk hetzelfde is als erotiek te bedrijven. Als zij menen dat naaktheid en erotiek hetzelfde zijn, dan zijn wij slachtoffers van een maatschappij, wier ideeën zij op dat punt denken te bestrijden. Michelangelo heeft de Sixtijnse Kapel niet met erotiek gevuld maar wel met naaktheid.

Er zijn heel wat mensen die mij vragen: ‘Moest dat nu zo helemaal?’ Ik antwoord dan: God is mens geworden. God moet naakt zijn. Als hij iets aan heeft, is hij onvoldoende. Het Experimenteel Filmfestival was het enige kader waarin ik dat kon

doen. En het was koel behandeld. Afstandelijk. Ik weet ook wel dat het niet zou kunnen in de Koninklijke Nederlandse Schouwburg in Antwerpen.’

‘De schepping van Adam’ in de Sixtijnse Kapel. De mens naakt, maar God is gekleed.

⁸ Johan de Roey, ‘Zin of onzin van het protest tegen censuur. Voor het doek in het ‘paleis’ opgaat. Schrijvers verzwakt door onenigheid’. In: *De Standaard*, 20 mei 1968.

⁹ Naar het Vlaams spreekwoord: ‘er loopt hem een luis over de lever’ = ‘hij windt zich over het minste op’.

De manifestatie in het Paleis voor Schone Kunsten te Brussel op de avond van het verschijnen van De Roey's artikel was vooral een openlijke steunbetuiging aan Claus, maar ook een signaal aan de overheid dat censuur onaanvaardbaar was.

Volgens Jos De Man viel de belangstelling voor het protest tegen en onder het publiek ontstond er geen gevoel om tot actie over te gaan, bijvoorbeeld door zich in de gedaante van de Heilige Drievuldigheid onder het publiek te gaan bewegen. Veelal werd herhaald, wat al in Antwerpen was gezegd.⁸

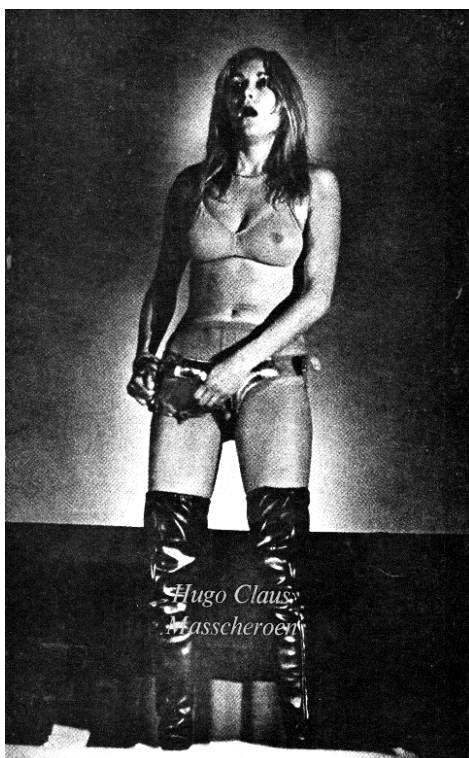
[...] Ward Ruyslinck zei nog eens dat een veel gevaarlijker vorm van censuur de onvolledige, onjuiste en tendentieuze informatie is, waardoor wij afgericht worden tot stompzinnige denkautomaten, zodat wij makkelijker kunnen worden geklasseerd in het ideologische ponskaartensysteem.

Ward heeft niks tegen familie Lekker-Bloot maar vindt dat wij onze persoonlijke gezinsuitbreiding niet aan de buurman moeten overlaten. [...]

Een enkeling haalde grote woorden uit de kast voor een strijd tegen de gevestigde orde en een ander vergeleek de positie van de kunstenaars in België met de kleurlingen in de Verenigde Staten. Ook Claus zelf kon met zijn oproep aan alle progressieven om revolutie te maken niet de indruk wegnemen dat hier een spektakel tegen de bevoogding door de welvaartskleinburgerlijkheid werd opgevoerd. Daardoor kwam onvoldoende naar voren dat censuur van creatieve uitingen een bedreiging vormt voor de creativiteit van de kunstenaar in welke vorm dan ook.

Om de smaak van teleurstelling over de avond uit de mond te spoelen, toog na afloop een delegatie van de 'waakzamen tegen de censuur' naar Café Floréo, maar helaas, het café was op maandag dicht.

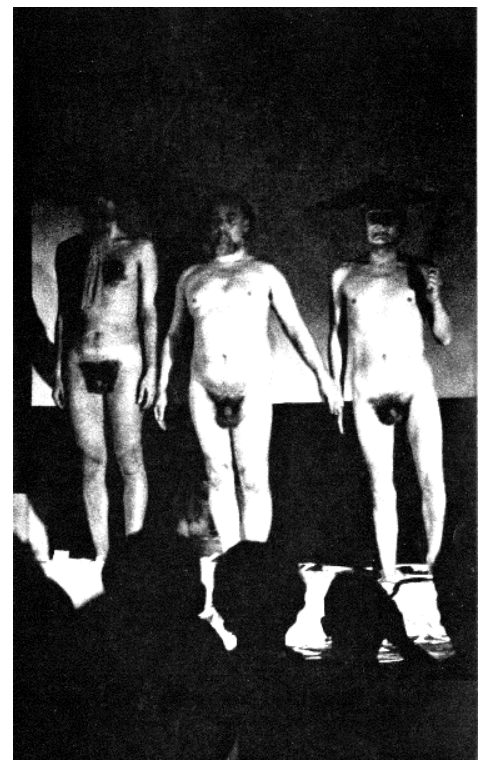
⁸ Jos De Man, 'Claus en co contra censuur. En nu nog naakt op de TV'. In: *Het Laatste Nieuws*, 22 mei 1968.

Verloop van het Masscheroen-proces:

Door de rechtbank te Brugge werd de auteur van *Masscheroen* op 5 juni 1968 veroordeeld tot vier maanden gevangenisstraf en een boete van tienduizend frank.

Mariken van Nieumegen
de Heilige Drievuldigheid

In tegenstelling tot de middeleeuwse versie, liet Claus de deels naakte Marieke de Drievuldigheid met de zweep het toneel afranselen.

Omslag van, en foto's uit het tekstboekje *Masscheroen*, De Bezige Bij, Amsterdam, 1968.

De bekendmaking van het vonnis haalde nauwelijks de Belgische pers, omdat het bericht van de moordaanslag op Robert F. Kennedy alles overschaduwde.

Op vrijdag 7 juni vermeldde *De Telegraaf* het vonnis in een kort artikel met de kop: 'Streng vonnis voor Hugo Claus. Vier maanden voor drie naakte mannen'.

Van een gezamenlijke protestactie tegen de veroordeling van Hugo Claus en tegen de zwaarte van de straf is het niet gekomen. Wel uitte het 'Bestendig Komitee van Waakzaamheid' haar ongenoegen in een persbericht en stelde:

Het gevelde vonnis is een vonnis van zuivere repressieve aard met als enige bedoeling een angstaanjagend voorbeeld te stellen door één van de voornaamste progressieve auteurs op een ongehoord strenge wijze te straffen. Het valt trouwens niet te loochenen dat de effectieve gevangenisstraf indruist tegen de gangbare rechtspraak, waarbij iemand met een blanco strafregister ofwel geniet van het voordeel van de probatie of van het uitstel.

Uiteraard is Claus in beroep gegaan. Op 17 maart 1969 zette het Hof van Beroep te Gent de veroordeling om in vier maanden voorwaardelijke gevangenisstraf, maar de boete bleef staan. Bij het Hof van Cassatie in 1970 werd het arrest van het Hof van Beroep bevestigd.

In zijn satirische roman *De Karakoliërs* (1969 op p. 116) stak Ruyslinck de draak met het hardhandig optreden van de politie tegen de studentenprotesten en tegen de veroordeling van Claus. Bij het ceremonieel bezoek van president Goem van Sukadië aan de gevangenis van Karakolië ...

... stond de directeur van de gevangenis stil voor de deur van cel 16: "Hier logeert een van onze grote dichters en dramaturgen: Harry Schobber."

"Een casus belli," viel de minister hem ogenblikkelijk bij. "Auteur van *Met Ma naar Boekarest*, *Een adamsappel voor Eva* en andere ophefmakende stukken. Veroordeeld tot vier maanden wegens een zedenkwetsende toneelvoorstelling."

"En heiligschennende," zei de aalmoezenier met plotse fanatieke drift. Hij leek ineens op een roofvogel die zijn kopveren opzette. "Je kunt Jezus niet naakt en zonder stralenkrans laten optreden, zoiets doe je niet. Het is een kaakslag voor alle Karakolische katholieken." [...]